

Årsplan 2018-2020

UiO **Kulturhistorisk museum**
Universitetet i Oslo

Foto: KHM | LillAnn Chepstow-Lust

Innledning

KHMs grunnidé er at museet først og fremst er et forskningsmuseum, derav museets plass på Universitetet i Oslo. KHM har valgt å realisere seg som forskningsmuseum ved å la museets tre hovedoppgaver, forskning, forvaltning og formidling, fungere sammen i en helhetlig modell. Dermed ligger kunnskapsperspektivet til grunn for hele vår virksomhet. Dette er KHMs fremste styrke, men det krever også en gjennomtenkt organisasjons- og driftsplan.

Museets årsplaner rulleres over tre år. Planen er en operasjonalisering og konkretisering av UiOs og museets strategi 2020.

KHMs årsplan følger kapittelinnvidlingen i Strategi 2020. UiO har valgt å strukturere årsplanleggingen etter en noe enklere mal som legger hovedvekt på 1) utdanning, 2) forskning, 3) samfunnskontakt og forskningsformidling og 4) innovasjon.

KHM har for å kunne svare ut UiOs årsplan direkte, valgt å dele årsplanen i to:

Del A) for KHMs oppfølging av UiO-tiltakene

Del B) for oppfølgingen av KHMs egne tiltak

Med en tidshorisont på ett år er det som del av samme planverk, utarbeidet:

Seksjonsvise årsplaner

Individuelle arbeidsplaner

Planverket er utarbeidet som en helhet fra starten av, slik at overordnede mål og visjoner er forankret i seksjonenes mål og i individuelle ambisjoner, samtidig som disse er del av en større helhet. Tanken er at planene til sammen skal utgjøre en vev der de ulike plannivåene viser de samme mål og strategier i ulikt detaljnivå og konkretisering.

For planperioden 2018-2020, vil KHM gi følgende strategiske saker og temaer prioritert:

- 1) *Vikingtidsmuseet - prosjekt nybygg, kommunikasjonsstrategi, finansiering av nye utstillinger, prosjekt Saving Oseberg og vikingtidforskning*
- 2) *Strategisk forskningsutvikling- EU-prosjekter, Horizon 2020 og HUMEVAL*
- 3) *Globalt samlingsansvar - repatriering, digitalisering og internasjonalisering*
- 4) *Kommunikasjonsstrategi*
- 5) *Tullinløkka - visjonen for området, renovering av Historisk museum, fornying av utstillinger, skoletilbud og publikumsarrangementer*
- 6) *Samfunnsverdien av KHMs arbeid – gjennomføre en analyse av samfunnsverdien av museets virksomhet*

Oppfølgingene av disse seks områdene er konkretisert i årsplanens ulike tiltak under planens fem tematiske hovedkapitler.

Håkon Glørstad

Museumsdirektør

Innhold

DEL A - oppfølging av UiOs årsplan 2018-2020:

- I. Utdanning
- II. Forskning
- III. Samfunnskontakt og forskningsformidling
- IV. Innovasjon

DEL B - KHMs egne tiltak:

- I. Et grensesprengende museum - kunnskapspolitikk og forskning
- II. Læringsmuseet – undervisning og skoleformidling
- III. Et samfunnsengasjert museum – samfunnskontakt og kommunikasjon, utstillinger og forskningsformidling, samlingsforvaltning og digitalisering
- IV. Et handlingskraftig museum - administrasjon, organisasjon og infrastruktur
- V. Det gode museum - personalpolitikk, helse, miljø, sikkerhet og beredskap

Vedlegg:

Resultatindikatorer med ambisjoner 2020.

Skjema for ansvar, samarbeidspartner, frist og budsjettpost.

DEL A - oppfølging av UiOs årsplan 2018-20:

Utdanning

Tiltak som skal gjennomføres av enhetene:

Tiltakene under er sentrale i å følge opp stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning.

Tiltak 1:

Enhetene skal styrke studentenes integrering i fagmiljøet og gi god oppfølging underveis i studiene.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Enheten har analysert data om studiegjennomføringen ved enhetene.
- Enheten har prioritert tiltak for å øke studiegjennomføring med bakgrunn i gjennomført analyse.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Enheten har redusert antall frafall etter to semester.
- Enheten har økt andelen bachelor-, master og ph.d.-studenter som gjennomfører på normert tid.

Aktivitet 1:

Evaluerer stipendiatorordningen og implementere nye rutiner for oppfølging av ph.d.-stipendiater i henhold til evalueringen av ordningen (jf. tiltak 1 n i del B).

Tiltak 2:

Enhetene skal ta i bruk nyskapende og studentaktive lærings- og vurderingsformer for å styrke studentenes læringsutbytte og utdanningenes arbeidslivsrelevans.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Enheten har en ytterligere økning i andel digital eksamen.
- Enheten har større variasjon i lærings- og vurderingsformene innenfor hvert studieprogram.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Enheten har styrket utdanningens arbeidslivsrelevans.
- Enheten har økt andel studieprogram som tilbyr praksisplasser.

Aktivitet 2:

Videreutvikle studentaktive og praksisnære kurs gjennom bruk av «Røde sone» (jf. tiltak 3 b i del B).

Forskning

Tiltak som skal gjennomføres av enhetene:

Tiltak 3:

Enhetene skal ha en betydelig økning i finansiering fra EU-systemet.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Enheten har gjennomgått sin prosjektportefølje og identifisert områder i de tre hovedgruppene i Horisont 2020 hvor de har størst potensial for å øke sin deltakelse.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Enheten har en årlig økning i antall søknader og gjennomslag innenfor de tematiske områder i Horisont 2020.
- Enheten har økt gjennomslag innenfor European Research Council i Horisont 2020.

Aktivitet 3:

Utarbeide en konkret og detaljert plan for prosjektutvikling og prosjektsøknader rettet mot EU og NFR for alle fagområder ved museet. Planen skal også omfatte prinsipielle føringer for en oppfølging av HUMEVAL og Humaniorameldingen (jf. tiltak 1 a i del B).

Tiltak 4:

Rekrutteringsprosessene ved UiO skal forbedres.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Enheten har implementert egne rutiner som skal sikre raskere tilsetning.
- Enheten har redusert gjennomsnittlig tid for rekruttering av vitenskapelig tilsatte.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Enheten har fulgt opp og iverksatt tiltak i henhold til UiOs rekrutteringsstrategi.

Aktivitet 4:

Implementere og evaluere rekrutteringsprosesser for vitenskapelige stillinger (jf. tiltak 1 o i del B).

Samfunnskontakt og forskningsformidling

Tiltak som skal gjennomføres av enhetene:

Tiltak 5:

Enhetene skal sikre at kommunikasjonsarbeidet støtter opp om universitetets samfunnsoppdrag og enhetens strategiske prioriteringer og iverksette og gjennomføre målrettede og målbare tiltak for forskningsformidling og samfunnskontakt.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Enheten har identifisert de viktigste strategiske prioriteringene som forskningsformidling og samfunnskontakt kan støtte opp om og prioritert relevante målgrupper.
- Enheten har iverksatt målrettede tiltak for forskningsformidling og samfunnskontakt og planlagt hvordan effekt av tiltakene skal evalueres.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Enheten har evaluert hvilken effekt kommunikasjonstiltakene har hatt for de strategiske prioriteringene.
- Enheten har bidratt til at enhetens ledende fagfelt og sterkeste miljøer er kjent i prioriterte målgrupper.

Aktivitet 5:

- a) Planlegge, bestille og gjennomføre en analyse av museets samfunnsverdi (jf. tiltak 6 a i del B).
- b) Utarbeide og følge opp en overordnet kommunikasjonsstrategi for KHM (jf. tiltak 6 b i del B).

Innovasjon

Tiltak som skal gjennomføres av enhetene:

Tiltak 6:

Som ledd i gjennomføringen av innovasjonsløftet, skal enhetene utarbeide konkrete målsettinger og iverksette tiltak innen minimum ett av følgende definerte innsatsområder:

- Innovasjonskapasitet – kultur, kommunikasjon og lederskap.
- Kommersialisering og entreprenørskap.
- Organisering av strategiske allianser, næringslivskontakt og nye møteplasser.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Enheten har utarbeidet planer for innovasjonsaktiviteten ved enheten og iverksatt tiltak innen minimum ett innsatsområde.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Enheten har økt innovasjonsaktivitet innen prioriterte innsatsområder.

Aktivitet 6:

Utvikle og patentere produktdesign for varer til museumsbutikken (jf. tiltak 9 g i del B).

Årsplanmatrise

Tiltak	Vikingtidsmuseet	Strategisk forskningsutvikling	Globalt samlingsansvar	Kommunikasjonsstrategi	Tullinløkka	Samfunnsverdien av KHMs arbeid
Tiltak 1: Strategiske forskningsatsninger, prosjektutvikling og publisering	1d	1a-o		1m		
Tiltak 2: Oppfølging av KHMs overordnede forsknings- og utstillingsstrategi		2c, d, e, f	2b		2a	2a
Tiltak 3: Styrke undervisningssamarbeid mellom KHM og aktuelle UIO-institutter		3b, c, d				3a
Tiltak 4: Videreutvikle KHMs formidlingstilbud til skoleverket				4c	4a	4a, b,
Tiltak 5: Utstillinger og publikumsarealer	5a		5a, d, e	5f	5a-f	5b, c, d
Tiltak 6: Kommunikasjon, arrangementer og samfunnskontakt	6d			6a-h		6a, d
Tiltak 7: KHMs organisering av arbeid med kulturminnekriminalitet			7a			7a
Tiltak 8: Forvaltning, bevaring og sikring av KHMs samlinger	8.3a		8.1a-e, 8.2a-d, 8.3b			8.1a-e, 8.2a-d, 8.3a-b
Tiltak 9: økonomiske utfordringer og premisser for LTB 2018-2020			9a, c, f	9d, g		9b, c, e
Tiltak 10: Evaluering av organisasjonsmodell og effektivisering av administrative prosesser		10a-e		10c		
Tiltak 11: Nytt Vikingtidsmuseum på Bygdøy – planlegging, prosjektering og brukeropfølging	11a-d		11b	11c		11d
Tiltak 12: Arealdisponering, ombygginger, sikring og fysiske rammebetingelser					12a-c	
Tiltak 13: Oppfølging av KHMs arbeidsmiljøundersøkelse		13a-b				
Tiltak 14: Handlingsplan for likestilling						14
Tiltak 15: Sikkerhet og beredskap	-	-	-	-		-

DEL B - KHM's egne tiltak:

Et grensesprengende museum

KHM Mål: KHM skal drive nyskapende forskning av høy kvalitet i nært samspill med formidling og forvaltning av kultur og kulturarv

Tiltak 1: Strategiske forskningssatsinger, prosjektutvikling og publisering

Bakgrunn: KHM's forskningsstrategiske satsinger er nedfelt i Strategi 2020 med tilhørende delplaner. For kommende periode er suksess med EU-søknader et overordnet mål. Museet skal i kommende periode stimulere ansatte til å gjennomføre forskningsopphold ved anerkjente utenlandske universiteter. Dette for å utvikle og forsterke nettverk og tilrettelegge for en økning i antall søknader mot EU for alle fagområder ved museet. I perioden skal det også arbeides videre med forbedringen av den administrative støtten til både søknadsprosesser og pågående forskningsprosjekter.

Deltiltak:

- a) Utarbeide en konkret og detaljert plan for prosjektutvikling og prosjektsøknader rettet mot EU og NFR for alle fagområder ved museet. Planen skal også omfatte prinsipielle føringer for en oppfølging av HUMEVAL og Humaniorameldingen.
- b) Utvikling og innsending av minst tre ERC-søknader i løpet av planperioden.
- c) Utvikling eller deltakelse i to Horizon-søknader knyttet til KHM's digitale satsning.
- d) Etablering av organisasjons- og ledelsesstruktur for SFF-søknad på vikingtid.
- e) Utrede muligheter og samarbeidsformer for etablering av forskningsinfrastruktur for naturvitenskapelige analyser innenfor HumSam-feltet.
- f) Implementere rutiner og rammer for støtte i søknadsprosesser.
- g) Operasjonalisering av forskningsledelse ved KHM på institusjons- og seksjonsnivå. Konkretisering av forskningsledelse på seksjons- og forskergruppenivå.
- h) Utvikle forskerlederforum med formål å drive erfaringsdeling og kompetanseoverføring.
- i) Systematisering av strategiske tiltak for å øke prosjektutviklerkompetansen i organisasjonen.
- j) Utrede virkemidler for å etablere flere internasjonale forskningsrelasjoner som en oppfølging av HUMEVAL.
- k) Utrede og implementere nye rutiner for forskningstermin.
- l) Bruke aktivt tilskuddsordninger for utenlandsopphold.
- m) Oppfølging av og tilrettelegging for *publisering* i henhold til effekt mål i strategisk plan.
- n) Evaluerer stipendiatordningen og implementere nye rutiner for oppfølging av ph.d.-stipendiater.
- o) Implementere og evaluere rekrutteringsprosesser for vitenskapelige stillinger.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Søknadsprosess for SFF på vikingtid er startet opp.
- Nye rutiner for forskningstermin er implementert.
- Minst 3 søknader til EU-prosjekter er sendt inn.
- Målbar økning i nivå 2-publikasjoner.
- Minst 3 NFR-søknader er levert.
- Nye rutiner for rekrutteringsprosesser for vitenskapelige stillinger er implementert.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- Tildelt 1 EU-prosjekt.
- Tildelt 1 NFR-prosjekt.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Søknad om SFF for vikingtid er levert.
- 2 EU-prosjekter i planperioden.
- Snitt på 2 Fripro-prosjekter i planperioden.
- Snitt på 2 programutlysingsprosjekter i planperioden.
- Innsendt søknad om forskningsinfrastrukturmidler.
- Snitt på 1,55 publikasjonspoeng i planperioden.

Tiltak 2: Oppfølging av KHMs overordnede forsknings- og utstillingsstrategi

Bakgrunn: KHMs forskningsprofil skal dyrke museal egenart, der samlingene og museumspraksis aktiveres i forskning og formidling og der samlingene røktes med tanke på kunnskapsutvikling og -potensial. I KHMs forsknings- og utstillingsstrategi legges det vekt på hvordan en fornying av utstillingene på tvers av grensene mellom forskningsdisipliner og fag kan skape både ny viten og nye forskningsspørsmål så vel som engasjement og vitebegjær i møtet mellom forsker og publikum.

Deltiltak:

- a) Gjennomføre vedtatt plan for fornying av utstillingene i 1. etg. i Historisk museum.
- b) Videreutvikle og overføre plattformkonseptet for Amundsensamlingen til Santalsamlingen som del av satsningsområdet Globalt samlingsansvar.
- c) Avklare konsept og ramme for «Objektariet» og «Rød sone» i Historisk museum.
- d) Etablere prosedyre for bruk av «Rød sone» som arena for forskning.
- e) Etablere prosedyre for bruk av «Rødt rom» på Økern.
- f) Konkretisere rådernes roller og oppgaver i oppfølgingen av evalueringen av museets organisasjonsmodell.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Økt internasjonal tilgjengelighet for KHMs samlinger.
- KHM skal være en ettertraktet internasjonal samarbeidspartner for satsingsområdet «Globalt samlingsansvar».
- Rådernes rolle og oppgaver er avklart.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- «Rød sone» konsolidert som forsknings- og utstillingslaboratorium.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- 1. etg. Historisk museum er ferdigstilt.
- «Rødt rom» på Økern er etablert som forskningsarena.

Læringsmuseet

KHM Mål: KHM skal styrke UiO som læringsuniversitet ved å skape interesse for kulturhistoriske fag i skolen og levere undervisningskomponenter til fakultetene som gjør UiOs utdanningstilbud unikt.

Tiltak 3: Styrke undervisningssamarbeidet mellom KHM og aktuelle UiO-institutter.

Bakgrunn:

Det foreligger samarbeidsavtaler mellom KHM og ulike HF- og SV-institutter om levering av undervisningstjenester i aktuelle fag og studieemner. Avtalene bør gjennomgås og reforhandles. Grunnlaget for avtalene bygger på komplementær kompetanse og institusjonell arbeidsdeling. Dette forholdet bør ytterligere vektlegges ved revisjon av avtalene.

Deltiltak:

- a) Gjennomgang av eksisterende *undervisningsavtaler med aktuelle HF- og SV-institutter* med sikte på styrking av det faglige og strategisk grunnlaget for samarbeidet.
- b) Videreutvikle studentaktive og praksisnære kurs gjennom bruk av «Røde sone».
- c) Videreutvikle undervisningstiltak i museologi.
- d) Avklare grunnlag for samarbeid mellom universitetsmuseene om forskerskole i materiell antropologi.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Reviderte undervisningsavtaler foreligger.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- Et samlet undervisningstilbud mot fakultetene som er godt tilpasset KHM's fagportefølje og hvor museets og de aktuelle instituttene kompetanse kan utnyttes komplementært, er etablert.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Styrket tilbud for museumsstipendiatene i antropologi.

Tiltak 4: Videreutvikle KHM's formidlingstilbud til skoleverket

Bakgrunn:

Bruk av museene i undervisning er vektlagt av Kunnskapsdepartementet. Museets 25 pedagogiske opplegg benyttes av nær 700 skolegrupper årlig og er gode ressurser for elevene i deres arbeid med å nå skolens kompetansemål. Samtidig skal møtet med museet være en opplevelse i seg selv og overskride læreplanene. Et nytt aktivitetsareal vil skape en inspirerende ramme for elevenes utforskning av utstillingene. I 2018 vil flere utstillinger som er mye brukt av skolene tas ned. Museet skal kunne tilby et fullverdig undervisningsopplegg under fornyingsprosessen.

Deltiltak:

- a) Ombygging og innredning av vestfløyen i 2. Etasje i Historisk museum, til bruk under skolebesøk og arrangement for familier.

- b) Utvikle innhold, design og arealdisponering i nye utstillinger som skaper rom for aktivitet og læring.
- c) Etablere informasjonskanaler til skoler for å gjøre KHM's skoletilbud bedre kjent.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Tidligere fotolokaler er tatt i bruk som aktivitetsareal for skoleelever og barn.
- Tallet på skolebesøk beholdes på nivået fra 2017 til tross for reovering av Historisk museum og nedtaking av flere faste utstillinger.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- KHM har etablert et nytt og populært vikingtidstilbud i Historisk museum som erstatning for 1. etasje og kommende stenging av Vikingskipshuset.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Antall skolebesøk i Historisk museum øker betydelig når Vikingskipshuset stenger.

Et samfunnsengasjert museum

KHM mål: Kulturhistorisk museum skal være en tydelig aktør i det offentlige rom, som gjennom sin museumsvirksomhet stimulerer til kritisk refleksjon og øker forståelsen for historiens alternativer.

A. Utstillinger og formidling

Tiltak 5: Utstillinger og publikumsarealer

Bakgrunn:

Hele bygningsmassen til KHM renoveres og fornyes i planperioden. Det skal i den kommende perioden utvikles nye utstillings- og publikumstilbud både på Bygdøy og i sentrum. Renovering og fornying av Historisk museum skal gjennomføres uten stenging av museumsbygget. På Bygdøy skal byggeprosjektet gjennomføres med kortest mulig stengningstid.

Museet har en ambisjon om å utvikle utstillinger for et større og bredere publikum. Vi skal øke vår kunnskap om publikums interesser og gi dem mer enn de forventer. Vi skal styrke forskning, utvikling og formidling knyttet til utstillingsprosjekter, samt utvikle det flerfaglige og kreative samarbeidet mellom UiOs og KHMs forskjellige fagmiljøer. Gjennom museets utstillinger ønsker vi å belyse nye kulturhistoriske og samfunnsaktuelle temaer og utvide det nasjonale og internasjonale samarbeidet.

Deltiltak:

- a) Gjennomføre utstillinger i henhold til hovedprinsippene i utstillingsplan 2018 – 2020.
- b) Skape en helhetlig publikumsopplevelse i Historisk museum. Utstillinger og publikumsarealer skal understøtte byggets arkitektur og romlige kvaliteter.
- c) De nye utstillingene utvikles for et større og bredere publikum. Publikumperspektivet integreres i arbeidet med utstillinger helt fra begynnelsen.
- d) Utrede hvordan vi kan bruke ut- og innlån av utstillinger for å styrke museets program, aktualitet og profesjonelle nettverk.
- e) Utrede hvordan vi kan sikre sammenheng og synergi mellom in-house-satsningene og utlån av både utstillinger og gjenstander.
- f) Produsere utstillingskataloger og -bøker som synliggjør museet, samt kontekstualiserer og dokumenterer utstillingskonsepter.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Kjernutstillingen *Forvandling, Viking*-utstillingen (HM og VSH), fire særutstillinger, et utstillingseksperiment som del av *Rød sone*-konseptet og museologistudentenes utstilling er åpnet.
- *Øst-Asia*-utstillingen er tatt ned. Salen er renovert og bygget om til *Rød sone*-konseptet og skiftende utstillinger.
- Publikumsareal / skolemottak er etablert i 2. etg. i Historisk museum (se også tiltak 4a).
- Publikumsareal/lounge i tilknytning til foredragssalen i Historisk museum er etablert. Publikums- og lagringsfasilitetene i foredragssalen er oppgradert.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- Kjerneutstillingen *Kontroll* er åpnet, *Antikken og Egypt*-utstillingen, tre særutstillinger, museologistudentenes utstilling er åpnet.
- Det er skapt synergi mellom VTM-prosjektet, *Viking*-utstillingen (HM og VSH), *The Sea is History*-utstillingen, *Fabelaktige dyr*-utstillingen og KHM's del av utstillingen på Bokmessen i Frankfurt.
- Gjenstander fra fjerdefløyen er flyttet til ny plass i Vikingskipshuset.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Kjerneutstillingen *Arv, Objektariat* i 2. etg og *Ostia*-utstillingen er åpnet.
- Vi har aktivert og utviklet samlingene gjennom arbeidet med utstillingene.
- Vi skal ha en god balanse mellom store betydningsfulle utstillinger med bredt nedslagsfelt og mindre fordypningsutstillinger, hvorav noen rettet mot definerte publikumsgrupper.
- KHM's nye utstillingsprofil blir gjennomført og tydeliggjør museet som en relevant samfunnsaktør.
- KHM opptrer som en tydelig aktør i nasjonale og internasjonale utstillingsamarbeider.
- KHM har ved utgangen av planperioden et tydelig og gjennomarbeidet konsept for nye utstillinger på nytt Vikingtidsmuseum.

Tiltak 6: Kommunikasjon, arrangementer og samfunnskontakt

Bakgrunn:

KHM vil i 2018 utarbeide en overordnet kommunikasjonsstrategi. Museets rolle som samfunnsaktør vil bli analysert og definert i denne prosessen. Arbeidet skal munne ut i kommunikasjonsplaner med konkrete tiltak for å synliggjøre museets identitet, virksomhet, planer og ambisjoner. En analyse av museets samfunnsverdi skal utarbeides av eksterne konsulenter. Formålet er å tydeliggjøre museets samfunnsrolle, som grunnlagsmateriale for den politiske behandlingen av museets bygge- og arealbehov. Analysen skal også omfatte en vurdering av museets og spesielt KHM's plass i norsk opplevelses- og reiselivsnæring. I 2018 og 2019 blir det på grunn av renoverings- og fornyingsarbeider i Historisk museum viktig å styrke museets arrangementer for å opprettholde besøkstallet og publikumskontakten.

Bokmessen i Frankfurt er en sjelden eksponeringsmulighet for KHM's samlinger. Satsingen vil gi oss oppmerksomhet i Europa og i verden.

Deltiltak:

- a) Planlegge, bestille og gjennomføre en analyse av museets samfunnsverdi.
- b) Utarbeide og følge opp en overordnet kommunikasjonsstrategi for KHM.
- c) Bygge opp temakveldene *Refleks* som merkevare, og utvikle temaer for arrangementene som gjør KHM relevant i samtiden.
- d) Utarbeide en kommunikasjonsplan for det nye museet på Bygdøy som del av arbeidet med overordnet kommunikasjonsstrategi for KHM.
- e) Utvikle effektiv markedsføring og kommunikasjon på digitale plattformer. Evaluere effekten, og bygge videre på de plattformene som gir best resultat.
- f) Etablere faste målgruppeanalyser og bygge opp en bank av målgrupper for KHM's ulike aktiviteter.
- g) Styrke formidlingsaktiviteten i felt gjennom kursing.
- h) Jobbe frem konsepter for arkeologisk utstilling på Bokmessen i Frankfurt i samarbeid med de andre universitetsmuseene.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- En overordnet kommunikasjonsstrategi for KHM er klar, og konkrete tiltak er gjennomført.
- En analyse av museets samfunnsverdi er gjennomført.
- *Refleks* er blitt et etablert og synlig arrangement i Oslo.
- Det planlagte Vikingtidsmuseet er omtalt i flere riksdekkende medier, og en stor andel av befolkningen er kjent med planene.
- En bank av målgrupper er bygget opp for markedsføring av museets ulike aktiviteter.
- Plan for å informere publikum om ombyggingsprosessene i Historisk Museum foreligger.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- Konkrete tiltak fra kommunikasjonsplanene gjør at KHM fremstår med en tydelig profil overfor publikum.
- Offensiv markedsføring av den nye *Vikingtid*-utstillingen gir publikumsvekst for Historisk Museum.
- Museets utstillinger, arrangementer og utlån virker gjensidig forsterkende på KHMs synlighet.
- Det er skapt forventninger til KHMs utstillingsatsinger og program i offentligheten.

Forventede resultater ved utgangen av 2020

- Museets arrangementer har bidratt til å skape en helhetlig publikumsopplevelse i Historisk museum.
- Vi kommuniserer tettere med vårt publikum.
- Det er skapt stor interesse for byggingen av det nye Vikingtidsmuseet i offentligheten.
- Besøkstallet ved Historisk museum har fått en markant vekst.

B. Samlings- og kulturminneforvaltning

Tiltak 7: KHMs organisering av arbeid med kulturminnekriminalitet

Bakgrunn:

KHMs bistand i arbeidet mot kulturminnekriminalitet er langvarig og er en integrert del av museets forvaltningsoppgaver, men dette arbeidet er for avhengig av enkeltpersoners kompetanse og innsats. KHM har delegert myndighet som vedtaksinstusjon for arkeologiske og etnografiske gjenstander når det gjelder eksport og utførsel. KHM er sakkyndig i kulturminnekriminalitets saker knyttet til faste og løse kulturminner. De senere år har omfanget av saksfeltet økt dramatisk både nasjonalt og internasjonalt. Behovet for å styrke kompetansen og bemanningen på dette saksfeltet må derfor gis høy prioritet. På lengre sikt må saksfeltet vurderes opp mot muligheter i EU-systemet, da dette også er et prioritert forskings- og utviklingsfelt.

Deltiltak:

- a) Styrke den interne arbeidsdelingen, gjennomføre kompetanseutviklings tiltak og reorganisere museets arbeid med kulturminnekriminalitet.

- b) Videreutvikle og styrke samarbeidet med eksterne aktører innenfor saksfelt.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- KHMs arbeid med kulturminnekriminalitet er styrket, reorganisert og profesjonalisert.

Tiltak 8: Forvaltning, bevaring og sikring av KHMs samlinger.

Bakgrunn:

Forvaltning, bevaring og sikring av KHMs samlinger er ikke mulig uten et tett samspill mellom museets mangfold av fag, funksjoner og arbeidsprosesser. KHM skaper, kuraterer og tilgjengeliggjør digital dokumentasjon og informasjon fra en rekke ulike fagfelt. Det er en viktig samfunnsoppgave å synliggjøre KHMs arbeid innad og utad, via web, offentlig journal og i ulike publikasjoner. Arkivarbeid, databaseutvikling og digitalisering er en naturlig og viktig del av samlingsforvaltningen. Fotografering er et viktig ledd i sikringen av samlingene, og et prioritert ledd i digitaliseringen. Det løpende arbeidet med integrering av digitale verktøy i ulike arbeidsoppgaver er nødvendig og viktig både for forvaltningen, forskningen og formidlingen. KHMs samlinger er lokalisert i egne magasinlokaler i sentrum og på Økern. I løpet av de neste årene skal store deler av museets samlinger revideres, tilstandvurderes, fotograferes, pakkes og flyttes dels til nye lokaler på Økern, dels av utstillings- og rehabiliteringshensyn. Revisjonen av middelalder-samlingen er allerede startet opp.

Deltiltak:

8.1 Revisjon, oppfølging og flytting

- a) Avklare finansiering og starte opp flerårig prosjekt for flytting av arkeologiske samlinger fra sentrum til nye magasiner på Økern.
- b) Utarbeide en helhetlig plan for revisjon av KHMs samlinger.
- c) Delta i MUSITs prosjekt «Felles kvalitetssystem for Universitetsmuseenes samlingsforvaltning».
- d) Avklaring av drifts- og forvaltningsordningen for Schreinersamlingen.
- e) Fullføre Bååstede-prosjektet og avklare fremtidig forvaltning av de samiske samlingene i Oslo.

8.2 Digital kulturarv

- a) Digitalisering av deler av Oscar Mamens samling og videreføring av portalarbeidet som del av satsningen på Globalt samlingsansvar.
- b) Innordning av digitalt og analogt materiale fra Riksantikvarens utgravningskontorer i Tønsberg og Oslo.
- c) Forberede data i forbindelse med MUSITs arbeid med ny IT arkitektur.
- d) Nettpublisering av kart med oversikter over gjennomførte utgravninger i samarbeid med ADED.

8.3 Sikring av samlinger

- a) Gjennomføring av Saving Oseberg fase II i henhold til fastsatte prosjektplaner.
- b) Plan for fotografering av samlingene.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Finansiering av revisjon, pakking og flytting av samlingene fra Historisk museum til Økern er avklart og revisjon av samlingene er startet opp.
- Kostnadseffektive revisjonslinjer er etablert.
- Helhetlige og effektive rutiner for gjenstandsfotografering i forbindelse med mottak av gjenstander, nedtaking av utstillinger, revisjonsprosjekter og utlån er på plass.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- Forvaltningsmodell for Schreinersamlingene foreligger.
- Forvaltningsmodell for de samiske samlingene i Oslo foreligger.
- Bedre flyt i museale prosesser knyttet til mottak av gjenstander, nedtaking av utstillinger, revisjonsprosjekter og utlån er etablert.
- Saving Oseberg fase II er gjennomført.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Museets kunnskaps- og formidlingspotensiale er styrket gjennom strategisk revisjon og bevaring av samlingene.
- Saving Oseberg fase II er rapportert.
- Samlinger og dokumentasjon har fått forbedret tilgjengelighet for forskere, opphavssamfunn og publikum generelt, og gir grunnlag for ny kunnskapsproduksjon og formidling.
- Prosentandelen gjenstander som er fotografert og dermed digitalisert er økt markant (2 % per 2017).

Et handlekraftig museum

KHM Mål: KHM skal sikre at det er samsvar mellom museets oppgaver, ressurser og vitenskapelige ambisjoner.

A. Økonomien og organisasjonen

Tiltak 9: Økonomiske utfordringer og premisser for LTB 2018-2022.

Bakgrunn:

Det har vært en god faglig og økonomisk utviklingen ved KHM de siste årene. Nært forestående utfordringer kan derimot få store økonomiske konsekvenser og påvirke museets resultatoppgjør markant. Utfordringene er i hovedsak forbundet med de tre store bygge- og infrastrukturprosjektene og omfatter problemstillinger knyttet til uavklart finansieringsmodell for flere av prosjektene, uavklart fremdrift og behov for koordinering av tiltak samt disponering av interne personalressurser.

KHM har de senere år vært avhengig av en stram ressursplanlegging. Museet har ført en streng tilsetningspolitikk som ledd i å snu den økonomiske situasjonen. Frigjorte midler er avsatt og investert i forskning og interne prosjekter knyttet til nye utstillinger i Historisk museum. Alle interne prosjekter skal totalbudsjetteres, for å kunne planlegge disponeringen av eget personale og identifisere behov for midlertidig tilsetning. Gjennomføring av flere store utviklingsprosjekter vil kreve gode verktøy for ressursplanlegging.

KHMs basisfinansiering utgjør under 50 % av budsjettet. Innføringen av incentiver knyttet til oppdragsvirksomheten (BOA) fra 2018 gjør KHMs økonomi enda mer risikoutsatt. Uforutsette hendelser i makroøkonomien kan dramatisk påvirke resultatene for museet. Utarbeidingen av risikoanalyser og økonomiske prognoser basert på uforutsette hendelser må derfor prioriteres i planperioden. En vurdering av konsekvenser av ny ansvars- og oppgavefordeling innen kulturminneforvaltningen fra 2020 må gis høy prioritet.

Deltiltak:

- a) Anskaffe og ta i bruk et økonomisk-administrativt system tilpasset museets prosjektportefølje knyttet til utgravningsvirksomheten.
- b) Analysere forholdet mellom budsjettet egeninntjening på eksternt finansiert virksomhet og faktiske lønnsutgifter. Utarbeide retningslinjer for timeføring.
- c) Utrede finansieringsbehov for REVITA-arbeid etter 2020.
- d) Arbeide med konseptutvikling som kan utløse *sponsorfinansiering* av forsknings- og utstillingsprosjekter.
- e) Vurdere konsekvenser av ny ansvars- og oppgavefordeling innen kulturminneforvaltningen fra 2020.
  - a. Vurdere volumet på oppgaveportefølje og økonomiske konsekvenser.
  - b. Gjennomgå arbeidsflyten internt ved UiO og KHM for å identifisere mulige effektiviseringstiltak og forbedringsområder.
- f) Reforhandle feltavtalen
- g) Utvikle og patentere produktdesign for varer til museumsbutikken.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Konsept for aktuelle sponsorer er utviklet.
- Systemer for mer effektiv gjennomføring, kontroll og avslutning av museets prosjektportefølje er etablert.
- Det er skapt et bedre grunnlag for realistisk planlegging av eksternt finansiert virksomhet

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Ny ansvars- og oppgavefordeling i kulturminneforvaltningen er etablert og konsekvensene for KHM er avklart. KHM har gjennomført effektivisering av intern arbeidsflyt og -prosess.
- Det er foretatt en permanent styrking av museets arbeid med sikring og bevaring av samlingene over basisbevilgningen.

Tiltak 10: Evaluering av organisasjonsmodell, effektivisering og utvikling av administrative prosesser

Bakgrunn:

KHM gjennomførte i 2017 en evaluering museets organisasjonsmodell etter *Funksjonsanalysen*. Resultatene av analysen skal ligge til grunn for vurderinger av behov for organisatoriske justeringer eller endringer. Dette forventes gjennomført i 2018.

UiO vedtok i 2017 å igangsette en prosess for å effektivisere administrative prosesser ved den enkelte enhet og mellom enhetene ved UiO. Utgangspunktet er erfaringene med *Internt Handlingsrom* og *Nærhetsmodellen*. For KHM vil særlig resultatene fra evalueringen av organisasjonsmodellen etter funksjonsanalysen gi viktige bidrag til denne problemstillingen. KHM må gjennomføre en grundig vurdering av hvordan administrasjonens samlede oppgaveportefølje håndteres. Det er også et klart behov for å tydeliggjøre oppgavefordeling, roller og ansvar mellom museets administrasjon og øvrige ledere.

Deltiltak:

- a) Vurdere behov for justering og endring av KHM's organisasjonsmodell.
- b) Vurdere tiltak for kvalitetssikring og effektivisering av administrative prosesser.
- c) Gjennomføring av *opplæringspakker i prosjektrammeverket* for KHM's ansatte.
- d) Utvikle dreiebøker for gjennomføring av vanlige KHM-prosjekter med utgangspunkt i eksisterende prosjektverktøy.
- e) Lage en rolle- og ansvarsbeskrivelse for utvalgte administrative prosjekter. Sykefraværsoppfølging vil bli prioritert i 2018.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Museets administrasjon og ledelse har en avklart oppgave- og rolleforståelse.
- En mer effektiv tidsbruk for både ledere og administrasjonen er oppnådd.
- Museet har forankret eventuelle organisatoriske konsekvenser etter evalueringen av organisasjonsmodellen.
- Prosjektgjennomføringen er effektivisert og kvalitetssikret.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- Museet har iverksatt eventuelle tiltak og organisatoriske endringer.
- Museet har effektivisert og kvalitetssikret administrative prosesser.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Museet har konsolidert en systematisk arbeidsmetodikk basert på UiOs prosjektrammeverk.
- Museet har gjennomført samtlige tiltak i henhold til Strategisk kompetanse- og rekrutteringsplan.

B. Bygninger og fysiske rammebetingelser

Tiltak 11: Nytt Vikingtidsmuseum på Bygdøy - planlegging, prosjektering og brukeropfølging

Bakgrunn:

Kunnskapsdepartementet ga i januar 2014 Statsbygg oppdrag om oppstart av prosjektering av nytt Vikingtidsmuseum på Bygdøy. I juni 2016 ble det inngått endelig kontrakt med arkitektfirmaet AART for videreutvikling og prosjektering av konseptet «Naust». Skisseprosjektet ble avgitt vinteren 2017. Forprosjektet, som både har en bygnings- og sikringsdel, avgis høsten 2017, og skal etter planene ferdigbehandles av KHM og UiO innen utløpet av 2017. Arbeidet i forprosjektet har tydeliggjort at sentrale prosjektkostnader knyttet til sikring, logistikk og inntektsbortfall ved stengning av VSH ikke er medtatt i Statsbyggs budsjettering av prosjektet. KHM har som ufravikelig krav at prosjektet må totalbudsjetteres, og at finansiering av alle ikke-budsjetterte kostnader må være sikret før prosjektet kan gå over i detaljprosjekteringsfasen. Det er lagt til grunn at KS-2-analysen skal gjennomføres i løpet av 2018, og at startbevilgning gis over statsbudsjettet for 2019. Grunnlaget for KHM oppfølging av prosjektet ligger i VTM-programmets mandat, fastsatt av KHM styre i mai 2016.

Deltiltak:

- a) *Brukeroppfølging av byggeprosjekt og reguleringsplan* gjennom forprosjektfase, KS-II-prosess og detaljprosjektfase.
- b) *Oppfølging av sikringsrelaterte saker*, herunder:
  - I. SBs sikringsprosjekt - styrkeberegninger, dokumentasjon, vibrasjonssikring og flyttemetode.
  - II. Klima, lys og støv.
  - III. Brannsikring.
  - IV. Nye støttesystemer for skipene.
  - V. Relokalisering og sikring av gjenstander i VSH før byggefase.
- c) *Intern oppfølging*, herunder:
  - I. Videre arbeid med konsept- og innholdsutvikling for utstillingene på grunnlag av fastsatte prosjektplaner.
  - II. Følge opp arbeidet i *delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell drift*.
- d) Iverksetting av tiltak for sikring av prosjektets og det nye museets *finansielle grunnlag*, herunder:
  - I. Etablere *finansieringsgrunnlag for alle kostnader* knyttet til logistisk tilrettelegging, sikring og flytting av skip og samlinger i det nye museet. Sørge for totalfinansiering fra KD for sikring og flytting av skip og samlinger i dagens VSH. Avklaringsarbeid mot UiO, SB og KD/Regjeringen.
  - II. Etablering av finansieringsgrunnlag for *delprosjekt nye utstillinger*.
  - III. Sørge for at *inntektsbortfall ved lukking av VSH i byggeperiode* blir dekket av Regjeringen.
  - IV. Utredning av ordningene for *finansiering, organisering og drift* av det nye VTM.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- KS-II-prosessen er avsluttet. Stortinget har fattet endelig beslutning om gjennomføring av byggeprosjektet.

- Detaljprosjektfasen er startet opp.
- Finansieringsordning for inntektsbortfallet ved lukking av museet i byggeperiode er avklart.
- Prinsippet om full finansiering av prosjektet er avklart med KD/Regjeringen.
- Finansieringsgrunnlaget for nye utstillinger er avklart, sponsoravtaler foreligger og rammene for UiO- og KD-finansiering er klarlagt.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- Metoder og sikringsregime for den interne flyttingen av skip og gjenstander er besluttet på grunnlag av sikringsprosjektets arbeid, detaljprosjekteringen av flyttingen er startet opp.
- Utstillingene i det nye museet er ferdig planlagt, og klar for detaljprosjektering og produksjon.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Byggearbeidet for nybygget er i gang.
- Detaljprosjekteringen av de nye utstillingene er avsluttet, produksjonen av utstillingselementer er satt i bestilling.
- Finansieringsgrunnlaget for driften av det nye VTM er avklart, modell for organisering og drift er besluttet.

Tiltak 12: Arealdisponering, ombygginger, sikring og fysiske rammebetingelser

Bakgrunn:

KHMs arealplan har sitt grunnlag i KDs «3-lokasjonsmodell» (Bygdøy, Tullinløkka, Økern). Løsning av museets samlede arealbehov på Tullinløkka foreligger ikke. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bestilt en tilleggsutredning til konseptutvalgsutredningen for Tullinløkka med tanke på KHMs arealbehov, og med særlig fokus på arealet vest for Fredriksgate. Universitetsstyret har i 2017 besluttet å forsere den ytre rehabiliteringen av Historisk museum. Arbeidene vil starte opp våren 2018. Samtidig vil det høsten 2017 bli startet opp arbeider med utredning av Historisk museums indre rehabilitering. KHM har påpekt behovet for å se ytre og indre rehabilitering i sammenheng med fornying av utstillingene, for å sikre effektiv ressursbruk. I løpet av 2018 skal flytting av aktuelt personale til det nye Økernbygget være fullført. Flyttingen av samlingene i Historisk museum til Økernbygget skal være påbegynt i 2018. Det vil i planperioden bli arbeidet videre med å finne en egnet lokalitet for kontor- og faglokaler for KHM på Tullinløkka.

Deltiltak:

- a) *Tullinløkka/Historisk museum*: Oppfølging av KHMs og UiOs planer og visjoner for Tullinløkka og HM, herunder:
  - I. Sørge for hensiktsmessig koordinering og kostnadseffektiv gjennomføring av prosjektene ytre rehabilitering, indre rehabilitering og fornying av utstillingene i museet i samarbeid med Eiendomsavdelingen.
  - II. Følge opp nødvendige bygningsmessige tiltak som grunnlag for arbeidet med fornying av kjerneutstillingene i Historisk museums 1. etg.
  - III. Sikre UiOs og KHMs interesser i overordnet arealdisponering på Tullinløkka, herunder hensiktsmessig lokalisering av kontor- og faglokaler for museet.
- b) *Økern*: Flytting av aktuelt personell og utstyr fra Tullinløkka til det nye Økernbygget vinteren 2018, etablering av ordinær driftssituasjon i bygget.

- c) *Brobekkveien*: Etablering av ordinær driftssituasjon i det nye magasin- og konserveringsbygget i Brobekkveien.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Koordineringen av rehabiliteringstiltak og fornying av utstillinger i Historisk museum er avklart.
- Utredningsprosjekt for indre rehabilitering av Historisk museum skal være avsluttet.

Forventede resultater ved utgangen av 2019:

- Helhetlig arealplan for KHM på Tullinløkka er forankret hos UiO og Regjeringen med forpliktende avtaler.

Forventede resultater ved utgangen av 2020:

- Ytre rehabilitering av Historisk museum skal være gjennomført.

Det gode museum

KHM Mål: KHM skal være en god og attraktiv arbeidsplass for både vitenskapelige og administrativt tilsatte, der det er samsvar mellom personlige ambisjoner og institusjonelle mål.

Helse, miljø, sikkerhet og beredskap (HMSB)

Tiltak 13: Oppfølging av KHMs arbeidsmiljøundersøkelse

Bakgrunn:

Universitets- og høyskolerådet (UHR) har utviklet et felles verktøy for gjennomføring av arbeidsmiljøundersøkelser ved universiteter og høyskoler (ARK). KHM gjennomførte undersøkelsen første gang ultimo 2015. Undersøkelsen resulterte i seksjonsspesifikke tiltaksplaner for oppfølging av funnene i kartleggingen, som har vært fulgt opp i 2016 og 2017. KHM vil gjennomføre en ny runde med ARK-undersøkelse høsten 2018.

Deltiltak:

- a) Gjennomføre en ny ARK-undersøkelse høsten 2018.
- b) Systematisk oppfølging av tiltak som utvikles på grunnlag av ARK-resultatene.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- ARK-undersøkelsen er gjennomført og følges opp systematisk i alle seksjoner.

Tiltak 14: Handlingsplan for likestilling

Bakgrunn:

UiO skal i 2018 utarbeide en ny Handlingsplan for likestilling. Det vil gjennom dette arbeidet avklares om det blir behov for lokale handlingsplaner i tillegg.

Deltiltak:

- a) Bidra i utviklingen av UiOs handlingsplan og implementere tiltakene lokalt.

Forventede resultater ved utgangen av 2018:

- Handlingsplan for likestilling for UiO og KHM er utviklet og implementert.
- Strategisk bruk av øremerkede likestillingsmidler er avklart.

Tiltak 15: Sikkerhet og beredskap

U. Off. § 24

Resultatindikatorer med ambisjon 2020

Indikatorer med konsekvenser for finansieringen (resultatmidler)

	Resultat 2012	Resultat 2013	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Ambisjon 2020
Publikasjonspoeng pr vitensk. årsverk	1,50	1,49	1,42	1,11	1,36	1,55
Publikasjonspoeng	65,2	68,8	64	50	64,9	60
Vitenskapelige årsverk	43	46	45	45	48,4	48
NFR-tildeling pr vitensk. årsverk (i 1000)	108	98	130	214	110	125
NFR-tildeling (i 1000)	4 633	4 494	5 834	9 643	5330	6000
EU-tildeling pr vitensk. årsverk (i 1000)	14	16	-7	2	18	83
EU-tildeling	589	742	-294	68	868	4000